

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire, pentru perioada 2014-2020, a programului „Justiție”

COM(2011) 759 final – 2011/0369 (COD)

(2012/C 299/19)

Raportor: **dl Edouard DE LAMAZE**

La 9 februarie 2012, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Consiliul a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire, pentru perioada 2014 – 2020, a programului „Justiție”

COM(2011) 759 final – 2011/0369 (COD).

Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 28 iunie 2012.

În cea de-a 482-a sesiune plenară, care a avut loc la 11 și 12 iulie 2012 (ședința din 11 iulie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 126 de voturi pentru, 1 vot împotriva și 5 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Salutând obiectivul de simplificare și de raționalizare al propunerii de regulament, CESE susține alegerea Comisiei în favoarea opțiunii B. Fuzionarea programelor „Justiție civilă” (JCIV) și „Justiție penală” (JPEN) se justifică prin proximitatea obiectivelor, a actorilor și a tipurilor de măsuri care urmează a fi finanțate.

1.2 În schimb, în cadrul acestui nou program „Justiție” pentru perioada 2014-2020 și în ciuda argumentelor de ordin juridic prezentate în propunere, CESE continuă să aibă îndoieli cu privire la adăugarea la primele două obiective „specifice” – buna aplicare a legislației Uniunii în domeniul cooperării judiciare în materie civilă și penală și facilitarea accesului la justiție – a unui al treilea obiectiv, referitor la prevenirea și la reducerea cererii și a ofertei de stupefiante. Pe lângă faptul că acesta din urmă pare să fie doar derivat din primul, CESE atrage atenția asupra consecințelor includerii – din punctul de vedere al impresiei pe care ar putea-o crea – a unui astfel de obiectiv într-un text cu caracter normativ, deci cu efecte semnificative, imediate și directe asupra justițiabililor, asociațiilor, ONG-urilor și altor destinatari potențiali ai subvențiilor care decurg din acesta: s-ar putea crea impresia că alte aspecte la fel de importante, precum combaterea traficului de persoane, de exemplu, nu fac obiectul unei preocupări similare din partea Comisiei.

1.3 La un nivel mai fundamental, CESE își exprimă preocuparea în legătură cu mesajul transmis de Comisie, reitărându-și poziția exprimată de nenumărate ori potrivit căreia, în materie de stupefiante, accentul ar trebui pus mai mult în aval, pe abordarea educativă, sanitară și socială, și mai puțin pe cea represivă⁽¹⁾.

1.4 CESE este împărtășește preocuparea Comisiei de a permite maximum de flexibilitate în gestionarea fondurilor programului actual, pentru a le adapta mai bine nevoilor societății civile, a acorda cât mai multă libertate candidaților potențiali, a promova creativitatea proiectelor și a ține seama de orientările politice ulterioare.

1.5 Cu toate acestea chiar dacă nu poate exista o sumă prestabilită pentru diferitele priorități, CESE subliniază importanța posibilității de a putea dispune în prealabil de o repartizare a bugetului pe obiective, fie și numai orientativă.

1.6 CESE ia notă de intenția Comisiei de a nu atribui obiectivului specific legat de combaterea traficului de stupefiante o finanțare mai mare decât partea din buget care îi revine. Comitetul invită Comisia să-și respecte cu strictețe angajamentele și, în acest sens, propune ca fondurile care vor fi recuperate ca urmare a înghețării și confiscării produselor provenite din traficul de droguri – astfel cum va prevedea viitoarea directivă privind înghețarea și confiscarea produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni – să poată finanța în parte acest obiectiv.

1.7 În ciuda complexității Regulamentului financiar în vigoare, CESE subliniază că este important ca toți cetățenii interesați de condițiile de acces la finanțare să fie informați în mod clar și accesibil și în toate limbile oficiale ale Uniunii Europene. Aceasta ar contribui, fără îndoială, la sporirea relevanței proiectelor, care vor fi astfel încurajate, inclusiv în statele membre care până în acest moment par a fi subreprezentate în programele selectate. În acest context, CESE insistă asupra necesității promovării unui acces egal la aceste programe pentru toți cetățenii UE.

⁽¹⁾ Cf. avizul CESE privind comunicarea Comisiei către Parlamentul European și către Consiliu - *Spre un răspuns european mai ferm la problema drogurilor*, adoptat la 24.5.2012 (JO C 229 din 31.07.2012, p. 85).

1.8 În opinia CESE, noțiunea de valoare adăugată europeană, care constituie criteriul principal în selectarea programelor, ar merita, de asemenea, să fie mai bine conturată. CESE salută bugetul în creștere alocat programului, însă, având în vedere caracterul limitat al acestuia, subliniază importanța de a orienta cu mai multă strictețe subvențiile către acele proiecte a căror valoare adăugată europeană este dovedită. Trebuie încurajate proiectele transnaționale.

1.9 Având în vedere faptul că programele de lucru anuale vor trebui să clarifice anumite aspecte esențiale legate de punerea în aplicare a programului (în special repartizarea bugetului), CESE consideră că adoptarea acestora de către Comisie sub formă de acte de punere în aplicare impune procedura de examinare, și nu pe cea consultativă, așa cum prevede propunerea de față. Astfel se poate garanta faptul că aceste programe nu sunt adoptate de Comisie atâta timp cât nu sunt conforme avizului comitetului instituit în temeiul Regulamentului 182/2011 (alcătuit din reprezentanți ai statelor membre).

1.10 În ceea ce privește necesitatea de a identifica mai bine prioritățile din rândul acțiunilor care ar putea fi finanțate (articolul 6), CESE consideră, în special, că accentul trebuie pus pe e-justiție, domeniu în care mai sunt multe de făcut în vederea facilitării accesului.

1.11 CESE salută noua orientare care poate fi sesizată în propunerea de față, care urmărește integrarea tuturor profesioniștilor din justiție, în special a avocaților, în acțiunile de formare judiciară europeană: asemenea, judecătorilor și magistraților, avocații contribuie la aplicarea corespunzătoare a dreptului Uniunii. Ei constituie, de altfel, primul punct de acces la justiție al justițiabililor. Ei sunt cei care introduc acțiunea.

1.12 Totodată, CESE subliniază urgența necesității de integrare a diversilor membri ai profesiilor juridice în rețelele de cooperare judiciară transfrontalieră, cu asigurarea susținerii financiare necesare. Din motive de coerență cu tendința politică recentă în direcția consolidării dreptului la apărare, CESE solicită, în primul rând soluționarea cât mai curând posibil a unei situații pe care o consideră inacceptabilă: excluderea avocaților, în fapt sau în drept, din majoritatea rețelelor de cooperare judiciară transfrontalieră.

1.13 În perspectiva creării unui spațiu comun de drepturi, mai ales în ceea ce privește dreptul familiei, CESE subliniază necesitatea de a se introduce o mențiune referitoare la Carta drepturilor fundamentale, ca „busolă” de armonizare. Având în vedere contextul marcat de culturi și concepții juridice foarte diferite, CESE a subliniat cu mai multe ocazii, precum și recent, în domeniul regimurilor și al efectelor patrimoniale⁽²⁾, importanța de a promova utilizarea unui regim european suplimentar și opțional (denumit „al 28-lea regim”).

2. Conținutul propunerii

2.1 În scopul simplificării și raționalizării, Comisia a hotărât să reducă numărul de programe de finanțare destinate concretizării spațiului european de drepturi și de justiție, astfel încât

fiecare cetățean, partener sau membru al unei profesii juridice să poată să-și cunoască drepturile și să știe cum să le exercite sau să le aplice. Alături de programul „Drepturi și cetățenie”⁽³⁾, programul „Justiție” pentru perioada 2014-2020 reunește programele „Justiție civilă”, „Justiție penală” și „Prevenirea și informarea cu privire la consumul de stupefiante”.

2.2 Prezenta propunere de regulament alocă acestui program un buget de 472 milioane EUR, care ar trebui să permită finanțarea activităților în care intervenția Uniunii aduce o valoare adăugată în raport cu acțiunile izolate întreprinse de statele membre. Obiectivul general este de a contribui la crearea spațiului european de justiție, prin promovarea cooperării judiciare în materie civilă și penală, și cuprinde următoarele obiective specifice: promovarea aplicării corespunzătoare a legislației UE în acest domeniu (în temeiul articolelor 81 și 82 din TFUE), facilitarea accesului la justiție, precum și prevenirea și reducerea cererii de stupefiante, acest ultim aspect nemaifiind abordat din perspectivă sanitară, ci din cea a combaterii criminalității (în temeiul articolului 84 din TFUE).

2.3 Aceste obiective justifică sprijinirea activităților de formare adresate magistraților și personalului din justiție, inclusiv avocaților și notarilor, a acțiunilor de cooperare în cadrul unor rețele care să contribuie la construirea cunoașterii și încrederii reciproce, precum și a acțiunilor de sensibilizare a opiniei publice.

2.4 Bugetul va servi, de asemenea, la finanțarea unei baze analitice pentru susținerea procesului de elaborare a politicilor la nivel european. Ca să asigure o flexibilitate mai mare, propunerea nu prevede un buget specific pentru fiecare domeniu de acțiune.

2.5 Comisia adoptă prioritățile anuale ale programului sub formă de acte de punere în aplicare, pe baza procedurii consultative.

2.6 Propunerea prevede obligații în materie de monitorizare și evaluare (inclusiv evaluare intermediară).

3. Observații generale

3.1 Instituirea unui spațiu european de justiție reprezintă un bun public al UE, cu avantaje pentru toți – atât cetățeni, cât și parteneri. Într-adevăr, acesta afectează elemente esențiale ale vieții și practicilor de zi cu zi (divorț, dreptul de vizită și de găzduire a copiilor, succesiunile, tutela, litigiile comerciale, litigiile în materie de consum etc., dar și respectarea drepturilor în materie penală) și contribuie la consolidarea securității în cadrul spațiului european, promovând cooperarea în domeniul combaterii criminalității.

3.2 Reamintind complementaritatea funcțională dintre programul „Justiție” și programul „Drepturi și cetățenie”, CESE consideră că spațiul european de justiție și libertate nu va căpăta sens decât în raport cu drepturile pe care fiecare cetățean al UE, indiferent unde se găsește acesta, și le va putea exercita în mod concret și că, în consecință, programul de față va trebui evaluat din această perspectivă.

⁽²⁾ JO C 376, 22.12.2011, p. 87–91.

⁽³⁾ JO C 191, 29.6.2012, p. 108–110.

3.3 În perspectiva creării unui spațiu comun de drepturi, mai ales în ceea ce privește dreptul familiei, CESE subliniază necesitatea de a se introduce o mențiune referitoare la Carta drepturilor fundamentale, ca „busolă” de armonizare. Având în vedere contextul marcat de culturi și concepții juridice foarte diferite, CESE a subliniat cu mai multe ocazii, precum și recent, în domeniul regimurilor și al efectelor patrimoniale⁽⁴⁾, importanța de a promova utilizarea unui regim european suplimentar și opțional (denumit „al 28-lea regim”). Instituirea unui astfel de regim permite progrese în direcția recunoașterii drepturilor cetățenilor UE, contribuind efectiv la combaterea discriminărilor cărora aceștia le pot cădea victime în situațiile în care legislația statului membru căruia îi aparțin le conferă mai puține drepturi decât legislațiile altor state membre.

3.4 Respectarea drepturilor, în special a drepturilor fundamentale, în cadrul UE, la care trebuie să contribuie cooperarea în materie civilă și penală, reprezintă un scop în sine. Totuși, efectul pe care l-ar putea avea aceasta pe piața unică sub aspectul creșterii și al creării de locuri de muncă poate fi important și trebuie fructificat, mai ales prin susținerea efortului de formare a specialiștilor în drept⁽⁵⁾. CESE reamintește în acest context că, pentru întreprinderi, o mai bună cooperare în materie civilă și, astfel, soluționarea mai rapidă a litigiilor transfrontaliere, ar avea un impact considerabil asupra dinamicii activității transfrontaliere.

3.5 Deși lucrările de evaluare au evidențiat eficiența programelor precedente („Justiție civilă”, „Justiție penală” și „Prevenirea și informarea cu privire la consumul de stupefiante” pentru perioada 2007-2013), reducerea numărului acestora și, în consecință, a modalităților de gestionare, este în sine un aspect pozitiv. Realizarea diferitelor obiective va fi facilitată. Dincolo de armonizarea procedurilor, CESE subliniază că este important să se reducă complexitatea intrinsecă a acestora.

3.6 Concret, CESE salută călduros măsura de simplificare și raționalizare prin fuzionarea programelor „Justiție civilă” și „Justiție penală”, justificată de abandonarea celui de-al treilea pilon în Tratatul de la Lisabona, precum și de faptul că obiectivele, actorii și tipurile de acțiuni care pot fi finanțate sunt asemănătoare în aceste două domenii de drept (în special legate de e-justiție și de formare).

3.7 CESE recomandă încurajarea proiectelor în domeniul justiției penale, cu precădere în statele membre care au beneficiat puțin de subvențiile disponibile până la această dată. Această dimensiune fiind relativ recentă, abordarea europeană în domeniu nu este încă clară și merită dezvoltată.

3.8 În ceea ce privește programul „Prevenirea și informarea cu privire la consumul de stupefiante”, al cărui temei juridic ține de sănătatea publică, CESE este însă mai rezervat. Exprimându-și preocuparea cu privire la faptul că aspectele de sănătate vor trebui în continuare să fie acoperite cu prioritate, Comitetul atrage atenția asupra suprapunerilor cu activitățile finanțate în cadrul viitorului Fond pentru securitate internă, care vor determina o abordare exclusiv represivă. CESE își reiterează

mesajul cu privire la importanța dezvoltării, în cadrul combaterii traficului de stupefiante, a unei abordări cu precădere preventive, prin care să se ofere persoanelor dependente de droguri posibilitatea de primi asistență și tratament. În acest domeniu, este necesară sensibilizarea judecătorilor și avocaților.

3.9 De asemenea, pentru a se asigura că obiectivul specific legat de stupefiante nu absoarbe o parte prea mare din suma globală, CESE propune ca acest obiectiv să fie parțial finanțat din fondurile care vor fi recuperate ca urmare a înghețării și confiscării produselor provenite din traficul de droguri, prevăzute de viitoarea directivă privind înghețarea și confiscarea produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni⁽⁶⁾.

3.10 Deși continuă să-i fie neclară forma exactă pe care o vor îmbrăca acțiunile ce vor fi finanțate în domeniul prevenirii criminalității legate de traficul de stupefiante, CESE constată cu satisfacție că bugetul de 472 milioane EUR alocat pentru punerea în practică a acestui program pare să reprezinte o creștere importantă a sprijinului acordat de Comisie.

3.11 Pentru a se asigura că bugetul UE este utilizat într-adevăr pentru finanțarea „bunurilor publice ale UE” și în domenii în care se poate garanta „obținerea de rezultate mai bune”⁽⁷⁾, CESE reamintește necesitatea de a direcționa mai strict resursele către acele proiecte care pot aduce o valoare adăugată europeană (articolul 3), mai ales în materie penală, unde statele membre manifestă încă anumite reticente față de intervenția dreptului european.

3.12 În scopul unei alocări eficiente a fondurilor care provin din bugetul european, CESE subliniază de asemenea importanța necesității de a asigura coerența, complementaritatea și sinergiile între diversele programe de finanțare, în special cu programul „Drepturi și cetățenie” pentru perioada 2014-2020. Totodată, trebuie supravegheate cu atenție și riscurile de suprapunere.

3.13 CESE constată cu satisfacție că, deși sunt selectate în cadrul programelor anuale de lucru, proiectele pot dura mulți ani, ceea ce le permite să se dezvolte și să-și atingă obiectivele. Deși consideră cofinanțarea a fi o idee bună, CESE se îndoiește că o eventuală modulară a acesteia ar fi justificată⁽⁸⁾.

3.14 În ciuda complexității Regulamentului financiar în vigoare, CESE subliniază importanța informării tuturor cetățenilor interesați cu privire la condițiile de acces la finanțare în mod clar și pedagogic și în toate limbile oficiale ale Uniunii Europene. CESE consideră că noțiunea de valoare adăugată europeană ar avea de câștigat dacă ar fi mai bine definită. Aceasta ar contribui, fără îndoială, la sporirea relevanței proiectelor, care vor fi astfel încurajate, inclusiv în statele membre care până în acest moment sunt subreprezentate în programele selectate. Astfel, CESE insistă asupra necesității promovării unui acces egal la aceste programe pentru toți cetățenii UE.

⁽⁴⁾ A se vedea nota de subsol nr. 2.

⁽⁵⁾ În raportul intitulat „O nouă strategie pentru piața unică” (9 mai 2010), dl Mario MONTI sublinia importanța aplicării corespunzătoare a dreptului Uniunii și al formării magistraților în acest domeniu, în scopul sporirii eficienței pieței unice.

⁽⁶⁾ Cf. avizul CESE (JO C, p.).

⁽⁷⁾ COM(2010) 700 final.

⁽⁸⁾ În prezent, este necesară o contribuție de 20 % pentru obținerea restului de 80 % sub formă de subvenții.

3.15 În același timp, CESE este surprins de faptul că în fișa financiară legislativă nu se prevede nicio repartizare a bugetului, fie ea și orientativă, pe baza obiectivelor specifice. Fără a pune la îndoială nevoia legitimă de flexibilitate în gestionarea fondurilor, Comitetul subliniază totuși importanța unor indicații prealabile în materie.

4. Observații specifice

4.1 Formarea judiciară europeană

4.1.1 Întrucât, în absența încrederii reciproce, nu va fi posibil nici un progres real, CESE încurajează sprijinirea acțiunilor menite să construiască o cultură europeană comună, ferm orientată către practica și exercitarea dreptului și întemeiată pe cunoașterea și înțelegerea sistemelor judiciare naționale. Pentru ca asistența reciprocă în UE să funcționeze, este indispensabil să se poată asigura cu precădere protecția drepturilor procedurale ale persoanelor care sunt parte în litigii într-un alt sistem național.

4.1.2 CESE consideră că formarea judiciară europeană a membrilor profesiilor juridice reprezintă un aspect esențial al noului program și că merită mai multă atenție. Dreptul european suferă de o aplicare încă prea eterogenă în rândul statelor membre, adesea din cauza lipsei de interes și de conștientizare din partea membrilor profesiilor juridice. Acest aspect este flagrant în domeniul vamal. CESE reamintește în această privință necesitatea de a crește, în consecință, mijloacele alocate formării judiciare europene. Aceasta este cu atât mai importantă dacă avem în vedere obiectivul stabilit de Comisie: participarea a 20 000 de membri ai profesiilor juridice pe an, în total 700 000 de persoane, la sesiuni de formare judiciară europeană până în 2020 ⁽⁹⁾. Astfel, după cum subliniază pe bună dreptate Comisia, formarea lingvistică este o condiție prealabilă indispensabilă pentru o mai bună comunicare transnațională între membrii profesiilor juridice, în cadrul spațiului european de libertate și justiție.

4.1.3 CESE consideră că este indispensabilă includerea avocaților în aceste sesiuni de formare, cu atât mai mult cu cât în anumite state membre pregătirea profesională a acestora este comună cu cea a magistraților. Avocații reprezintă primul punct de acces la justiție. De sfaturile acestora depinde într-o etapă ulterioară accesul la judecător al persoanelor incriminate. Ei trebuie să poată beneficia de inițiativele de finanțare ale UE, asemenea judecătorilor și procurorilor. De aceasta depinde calitatea accesului la justiție în cadrul spațiului de drept european. De asemenea, participarea avocaților este indispensabilă pentru asigurarea unui echilibru mai bun în favoarea dreptului la apărare.

4.1.4 CESE regretă confuzia creată de termenul „personal din justiție” ⁽¹⁰⁾ și este recunoscător Comisiei pentru clarificarea, în prezenta propunere de regulament, a faptului că această noțiune îi include pe toți specialiștii în drept, inclusiv avocații și notarii, care au o contribuție efectivă și esențială la aplicarea corespunzătoare a dreptului Uniunii. CESE salută faptul că Comisia pare hotărâtă să urmeze această abordare în cadrul proiectului-pilot în domeniul formării judiciare europene, care va fi lansat anul acesta.

⁽⁹⁾ COM(2011) 551 final.

⁽¹⁰⁾ Conform articolelor 81 alineatul (2) litera (h) și 82 alineatul (1) litera (c) din TFUE referitoare la cooperarea judiciară în materie civilă, respectiv penală, care conțin formularea „magistrați și personal din justiție”.

4.1.5 CESE consideră că ar fi de dorit să se definească anumite criterii obiective pe care să le îndeplinească programele de formare judiciară pentru a fi eligibile. Printre acestea ar trebui să se numere prezența în mod obligatoriu a Cărții drepturilor fundamentale în programul de formare. Măsura în care aceste programe respectă criteriile stabilite va trebui să facă obiectul unei monitorizări și a unei evaluări periodice și detaliate. CESE insistă asupra necesității ca atribuirea acestor subvenții să fie condiționată de calitatea intrinsecă a programelor, care vor trebui să facă obiectul unei evaluări riguroase.

4.1.6 CESE consideră deosebit de important ca programele de formare judiciară destinate judecătorilor și avocaților să abordeze chestiuni specifice legate de toxicomanie și să permită dezvoltarea unei abordări judiciare care să se coreleze cu o abordare sanitară și socială, orientată către prevenirea recidivei.

4.2 Cooperarea judiciară transfrontalieră

4.2.1 CESE solicită soluționarea cât mai curând posibil a unei situații pe care o consideră inacceptabilă: excluderea avocaților din rețelele de cooperare judiciară. Deși rețeaua judiciară în materie penală depinde de Eurojust, nefăcând parte din prezentul program, este totuși semnificativ faptul că avocații nu au acces la aceasta. Constrângerile financiare nu pot justifica dezechilibrul existent în prezent în favoarea acuzării. Chiar dacă sunt limitate, resursele financiare trebuie să permită respectarea principiului egalității armelor în cauzele transfrontaliere.

4.2.2 Această cerință presupune, în special în cazul instituirii unui mandat de arestare european, ca avocații să poată identifica cu ușurință un avocat competent într-un alt stat membru, care să aibă acces la dosar și să ofere consiliere cu privire la aspectele de drept procesual național în acest stat membru, precum și, la nivel mai general, cu privire la elementele locale ale cauzei. Noile dispoziții introduse prin propunerea de directivă privind dreptul de a fi asistat de un avocat în cadrul procedurilor penale, care instaurează, în contextul mandatului de arestare european, principiul dreptului de a fi asistat de doi avocați (unul, în statul membru în care este emis mandatul, și celălalt, în statul membru în care se execută mandatul), constituie un argument în plus – dacă mai era nevoie – pentru participarea deplină a avocaților la rețelele europene de cooperare judiciară. Din acest motiv, CESE salută sprijinul pe care viitoarea rețea transfrontalieră a avocaților apărării îl va putea acorda numărului din ce în ce mai mare de avocați care lucrează în cauze transfrontaliere. Din motive de coerență și eficiență, Comitetul solicită Comisiei să se angajeze financiar în acest scop, pe măsura nevoilor existente.

4.2.3 În mod similar, în ceea ce privește rețeaua judiciară în materie civilă și comercială, CESE regretă că avocații și notarii sunt în realitate marginalizați, în ciuda faptului că textele constitutive prevăd deschiderea sa, începând cu 1 ianuarie 2012, pentru aceste categorii profesionale și pentru executorii judecătorești, profesii care contribuie în mod direct la aplicarea actelor legislative europene și a instrumentelor internaționale. Și în acest caz, buna funcționare a rețelei necesită un sprijin financiar suficient.

4.2.4 Ca urmare a proliferării inițiativelor din partea a numeroase categorii de membri ai profesiei juridice, sub forma unor structuri mici și adesea împovărătoare, CESE recomandă o mai bună corelare și coordonare între aceste rețele, în vederea realizării unor „cercuri de coerență” ⁽¹¹⁾, care vor putea constitui temelia unei veritabile arhitecturi judiciare europene.

4.3 E-justiție

4.3.1 Dematerializarea justiției este un aspect esențial pe care, în opinia CESE, propunerea de față nu îl evidențiază îndeajuns. Impactul acesteia asupra accesului la justiție, inclusiv pentru cetățenii cu o situație socială dificilă sau pentru persoanele cu handicap, merită o analiză riguroasă. În interesul comun atât al justițiabililor, cât și al personalului din justiție, trebuie încă realizate progrese importante în acest domeniu.

4.3.2 CESE așteaptă de la Comisie o orientare clară referitoare la acest subiect: promovarea instrumentelor disponibile în materie de e-justiție pare să vizeze deocamdată mai mult publicul larg decât specialiștii. Însă, în vederea garantării calității hotărârilor judecătorești și datorită faptului că ele respectă dreptul european, este esențial să se faciliteze și să se încurajeze utilizarea acestor instrumente în rândul membrilor profesiei juridice, care vor trebui să urmeze cursuri de formare profesională în acest scop.

4.3.3 CESE constată cu satisfacție că bugetul prevăzut în propunerea de față poate contribui la îmbunătățirea rețelilor informatice în domeniu [articolul 8 alineatul (2)]. Comitetul se gândește în special la proiectul pentru dezvoltarea unui motor de căutare a unui avocat pe portalul e-Justiție și la proiectul e-CODEX, care urmărește interoperabilizarea sistemelor naționale

de e-justiție. CESE atrage atenția asupra faptului că, pentru a garanta securitatea și eficiența acestor rețele, identitatea profesională a avocaților trebuie să poată fi atestată de barouri.

4.4 Indicatori

4.4.1 Este cert că indicatorii vor trebui să fie obiectul unui proces de reflecție mai aprofundat. CESE salută faptul că, între timp, Comisia a lansat acest proces de reflecție atât în ceea ce privește monitorizarea anuală, cât și evaluarea intermediară și cea finală. Mai concret, în ceea ce privește accesul la justiție, trebuie dezvoltat mai în amănunt criteriul eminamente subiectiv referitor la modul în care acest acces este perceput în Europa. În ceea ce privește activitățile de formare profesională, considerăm important să se valorifice parteneriatele public-privat, care reunesc universitățile, institutele de formare judiciară și barourile. În opinia CESE, deși preconizate a scădea în perioada de punere în aplicare a programului, costurile consacrate activităților de control (în sens larg), estimate în fișa financiară legislativă între 3 și 6 % din bugetul total, ar trebui să facă obiectul unei plafonări.

4.5 Modalități de adoptare a programelor de lucru anuale

4.5.1 Când privește programele de lucru anuale adoptate de Comisie sub formă de acte de punere în aplicare, CESE își exprimă rezerva față de alegerea procedurii consultative. Comitetul consideră mai potrivit să se opteze pentru procedura de examinare, care garantează faptul că aceste programe nu sunt adoptate de Comisie dacă nu sunt conforme avizului comitetului instituit în temeiul Regulamentului nr.182/2011(alcătuit din reprezentanți ai statelor membre).

Bruxelles, 11 iulie 2012

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

⁽¹¹⁾ Cf. Rezoluția Parlamentului European din 14 martie 2012 referitoare la formarea judiciară (2012/2575(RSP)).